

LANDBRUKET MÅ GJØRE SEG MER RELEVANT *Juni 2013*

Rektor ved Høgskulen for landbruk- og bygdeutvikling (HLB) på Særheim i Klepp, Dag Jørund Lønning, oppfordrer bøndene på Jæren til å utnytte utviklingspotensialet som ligger i bynært landbruk.

Rektor ved Høgskulen for Landbruk- og Bygdeutvikling på Særheim i Klepp, dr. philos. Dag Jørund Lønning.

TEKST/FOTO// BETHI DIRDAL JÅTUN

Landbruket må bli en del av byen, ikke opprettholde et "de og oss". Etter mitt syn vil bøndene på Jæren tjene på det. De må på banen og invitere seg inn i nye fora. Byene vokser i rask tempo. Det er et faktum. Landbruket gjør klokt i å komme veksten i møte og se mulighetene. Det bynære landbruket åpner opp for nye samarbeidsformer og har et stort potensiale for utvikling og nyvinning både når det gjelder nye produkter og næringer, sier Lønning engasjert.

Han viser til at flere byer i Tyskland allerede er godt i gang. Der har by og land gått i kompaniskap, noe som i tillegg til nyskaping innen produktutvalg og næringsgrener også har fremskapt attraktive bo- og opplevelsesmiljøer.

JÆRLANDSKAPET SKATTES

– Undersøkelser vi har gjort viser at innbyggerne på Jæren og i områdene rundt setter det karakteristiske jærlandskapet svært høyt. Men mange ser ikke den umiddelbare sammenhengen mellom det og landbruket i regionen. Uten den omfattende landbruksvirksomheten på Jæren, ville landskapet være et ganske annet. For å opprettholde det særegne, det som langt de fleste aktører og grupperinger har interesse av og setter pris på, må altså landbruket opprettholdes. Så enkelt er det. Lønning slår ut med armene som for å understreke det opplagte i resonnetet.

FRONTER UTVIKLING

Næring på Jæren treffer ham innenfor en høyredør i kontorkorridoren på høgskolen på Særheim, et bygg som også huser flere andre landbruksaktører, deriblant den mer kjente Vinterlandbruksskolen. I fjor ble alle aktører på området samlet inn under paraplyen Rogaland Landbrukspark SA, der Lønning er styreleder. Med sin brede erfaring og kompetanse innen regional- og lokalsamfunnsutvikling, nyskaping og natur er Dag Jørund Lønning en viktig pådriver for utvikling både i

dette miljøet og i regionen som sådan. Doktoravhandlingen hans har tittelen "Fridomen til å skapa. Alternative historier om nyskaping og bygdeutvikling", og rektoren, opprinnelig fra Stord, har skrevet flere fagbøker og artikler og er en anerkjent foredragsholder og debattant. Stillingen som rektor ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling tiltrådte han i 2010, og han har store ambisjoner for miljøet han nå er en del av.

STERKT FAGMILJØ

– Vi er i dag Norges sterkeste fagmiljø innen landbruk og Skandinavias sterkeste fagmiljø innen bygdeutvikling. Dette gjør at vi stadig henter inn nye og spennende forskningsopdrag, sier han liketil. Han mener at nettopp fagmiljøet i Rogaland er en hovedårsak til landbrukets sterke stilling i regionen sammenliknet med andre deler av landet. Begrepet "bynært landbruk" er et sentralt element i spesielt ett av de pågående forskningsprosjektene ved høgskolen.

– Det bynære landbruket er et begrep vi har jobbet lite med her til lands. Det ønsker vi å gjøre noe med, først og fremst fordi vi er overbevist om at det er veien å gå, fortsetter Lønning som til høsten kommer til å invitere både bønder, utbyggere, politikere, naturvernerne og flere interesserte til forum for samhandling og dialog.

MÅ OPP FRA SKYTTERGRAVENE

– Når det er snakk om jordvern, plasserer folk seg i skyttergravene sine. Dialogen er nærmest fraværende, og alle grupperinger krever sin rett. En av de største utfordringene i utviklingen av matfatet Jæren i årene som kommer, er å få de ulike grupperingene til å samhandle. Uten dialog får vi ingen ønsket utvikling. Befolkningsveksten i området er eksplosiv, samtidig trenger vi Jæren som en sentral matprodusent. Da må det samhandling til, nærmest proklamerer Lønning.

En naturlig innfallsvinkel for å invitere

de ulike partene til et felles forum er prosjektet "Hva er Jæren", et omfattende forskningsarbeid i HLB-regi, der målsætningen er å komme opp med arealplanleggingsmodeller som tar hensyn til alle brukergrupper, men som samtidig bygger på et aktivt jordvern. Lønning og hans team ser nærmere på hva mennesker innenfor og utenfor regionen assosierer med Jæren, på hvordan jærlandskapet blir brukt, på de viktigste fellesgodene fra jærlandskapet, og på hvordan disse blir forstått og nyttiggjort.

LANGSIKTIG AREALPLANLEGGING

– Dette prosjektet vil kunne få stor betydning både for landbruket og for framtidig arealplanlegging i regionen, understreker han.

– Vi trenger langsiktig planlegging der alle aktører og interessenter er med. Bare slik kan vi ivareta og utvikle Jæren som en av Norges viktigste landbruksregioner samtidig som vi gjør plass for den raskt økende befolkningsveksten i området.

– Landbruket på Jæren består i stor grad av volumproduksjon, bør ikke bondene gjøre større plass for nisjeprodukter og lokale matvarer til butikkene?

BYGG PÅ FJELLI

– Både volumproduzentene og de som ivrer for de lokale råvarenes plass i butikkyllene har lett for å ende opp med et enten eller. Men det er ingen motsetninger her. Alt ligger til rette for begge deler. Dette er et pengesterkt område hvor stadig flere er opptatt av kortreist mat.

– Med det bynære landbruket i fokus, hvordan ser du for deg Jæren 20 år fram i tid?

– Da håper jeg at vi har innsett at hus må bygges på fjell! Det er definitivt en avgjørende faktor. Derne håper jeg at denne regionen står fram som en foregangsregion for bynært landbruk. Alle forutsetninger ligger til rette, og vi ser fram til å invitere de ulike partene til drøfting og dialog utpå høsten.

EXPO Bilpleie

Åpningstider:
hverdager 08.00 - 17.00
lørdager 09.00 - 15.00

Hognestadveien 84
4340 Bryne

www.expobilpleie.no

Tlf. 93 95 38 39
post@expobilpleie.no

Velkommen til Expo Bilpleie på Bryne

Vi tilbyr profesjonell bilpolering og bilrensing utvendig/ innvendig, og mange andre profesjonelle tjenester. Velg det mest passende og kjør til oss! Best kvalitet og pris garantert! Alle er velkommen! Vi arbeider etter timebestilling.

Straen Interiør
MADLA

Alt fra Saxo
-15%

Du finner oss mellom Amfi Madla og Revheim kirke
Tlf: 51596000 - straen.no